

รมช.ไรต์กับการอนุรักษ์ของไทย (2)

ลุ่มน้ำสงครามตอนล่างพื้นที่ต้นแบบ

ปัญหาการลดลงของพื้นที่ชุ่มน้ำที่ยังคงมีอยู่แม้ว่าจะมีการประกาศให้พื้นที่หลายแห่งอยู่ในแรมซาร์ไรต์ ทำให้ต้องมีการทบทวนถึงการจัดการก่อนที่จะมีการอนุรักษ์อย่างจริงจัง

“10 พื้นที่ที่ประกาศไปแล้วยังไม่มีการจัดการเป็นของตัวเอง บางแห่งชุมชนเองก็ไม่อยากให้มีการประกาศ เพราะมีข้อจำกัดบางอย่างที่ทำให้เขาไม่อาจยอมรับ” ดร.นรินทร์ ไกรพา



คัดเลือกก็คือ พื้นที่ลุ่มน้ำสงครามตอนล่าง ซึ่งในขณะนี้ยังไม่ได้ประกาศให้เป็นแรมซาร์ไรต์

แม้ว่าในพื้นที่ดังกล่าวนี้ จะมีความเหมาะสมในหลาย ๆ ด้านพร้อมอยู่แล้วก็ตาม

ถ้าหรือลาวได้เลือกจังหวัด Attapeu เป็นพื้นที่นำร่อง ส่วนกัมพูชาเลือกพื้นที่แรมซาร์ Stung Treng และเวียดนามคือพื้นที่ Plain of Reeds

พื้นที่ลุ่มน้ำสงครามตอนล่างเป็นบริเวณที่แม่น้ำสงครามไหลมาบรรจบกับแม่น้ำโขง เป็นที่ราบน้ำท่วมถึงหรือพื้นที่ชุ่มน้ำ

มีอาณาเขตอยู่ในจังหวัดอุตรธานี หลวงคาย สกลนคร และนครพนม มีพื้นที่ทั้งหมด 12,367 ตารางกิโลเมตร ถือเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมากบริเวณหนึ่ง

โดยเฉพาะในฤดูน้ำหลากจะมีระบบนิเวศน้ำท่วมกินพื้นที่ 500,000-600,000 ไร่ ความยาวประมาณ 200 กิโลเมตร นับจากปากแม่น้ำขึ้นไป น้ำท่วมนี้เกิดจากการที่แม่น้ำโขงไหลย้อนกลับคล้ายกับทะเลสาบเขมร รวมถึงภาวะน้ำหลากจากทางเหนือ

“พื้นที่นี้จะเป็นอย่างให้กับโครงการ MWWP เพราะเป็นพื้นที่แรกที่ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากร ซึ่งอีก 3 ประเทศที่เข้าร่วมโครงการนี้ก็จะนำตัวอย่างที่ได้จากลุ่มน้ำสงครามตอนล่างนี้ไปใช้ในพื้นที่ของตัวเองด้วย”

การดำเนินการเพื่อหาแนวทางในการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำแห่งนี้ นอกจากจะต่างกับแห่งอื่น ๆ ตรงที่ความพยายามหาแนวทางที่เหมาะสมก่อนการประกาศให้เป็นแรมซาร์ไรต์แล้ว

ความแตกต่างอีกอย่างก็คือ ลักษณะวิธีการทำวิจัยที่ให้ชุมชนเข้ามาเป็นส่วนหลัก ผ่านการวิจัยที่เรียกกันว่า “วิจัยไต่บ้าน”

โดยมีตัวแทนชุมชนจาก 4 หมู่บ้านในลุ่มน้ำสงครามตอนล่าง คือบ้านท่าบ่อ บ้านอ้วน บ้านปากขาม และบ้านยางออย อ.ศรีสงคราม จ.นครพนม

หลังงานวิจัยที่จัดทำขึ้นโดยนักวิชาการไม่เคยแก้ไข ปัญหาของชุมชนได้อย่างแท้จริง และบางครั้งยังก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งตามมาอีกหลายระลอก.

หน้ ผู้จัดการโครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มน้ำโขง ระบุ

ปัญหาที่หนักที่สุดที่พื้นที่ชุ่มน้ำทั่วประเทศกำลังเผชิญอยู่ก็คือ การบุกรุกเพื่อการเกษตร โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคใต้ที่มีการบุกรุกเพื่อปลูกปาล์มน้ำมันหลังจากปาล์มน้ำมันมีราคาดีขึ้นเรื่อย ๆ !!!

ขณะที่พื้นที่ชุ่มน้ำอื่น ๆ ยังไม่มีแผนการจัดการที่แน่ชัด สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้จัดทำแผนการเชิงรุกโดยได้รับเงินสนับสนุนจากรัฐบาลเดนมาร์ก เพื่อจัดทำแผนการจัดการใน 2 พื้นที่นำร่องคือ กระบี่และเชียงราย

“ที่กระบี่และเชียงรายเรามีการจัดทำยุทธศาสตร์สำหรับแรมซาร์ไรต์ โดยในส่วนของนโยบายเสร็จเรียบร้อยแล้ว อยู่ในช่วงลงมือปฏิบัติ”

นั่นจึงเป็นเหตุผลที่ทำให้เกิดโครงการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในพื้นที่ชุ่มน้ำลุ่มน้ำโขง (Mekong Wetlands Biodiversity Conservation and Sustainable Use Programme : MWWBP) ขึ้น

โดยโครงการนี้เป็นโครงการในระดับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดำเนินการโดย 4 ประเทศในลุ่มน้ำโขงตอนล่าง ได้แก่ ลาว กัมพูชา เวียดนาม และไทย

โดยมีโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) สภาพาสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (IUCN) และคณะกรรมการแม่น้ำโขง (MRC) ร่วมบริหารโครงการ



อริชา ชื่นใจ
ทีมเคลนิวิสต์ 38
article@dailynews.co.th